

FHille - att leka och lära tillsammans

FHille - för en god skolstart

MANUAL FÖR FHILLE-GUIDER

Innehåll

Vad är FHille?	2
Värdegrund och teoretiska utgångspunkter i FHille	3
Materialets struktur och innehåll, båda programmen	5
FHille-guidens roll och uppgifter	10

Vad är FHille?

Folkhälsans FHille-program är inspirerat av det internationella programmet HIPPY (Home instruction for parents and preschool youngsters) samt av HippHopp i Danmark. Grunden i programmet utgörs av stunder för gemensam lek och positivt samspel förälder och barn emellan. Till sitt förfogande har familjerna häften med förslag på lekar och aktiviteter. Häftena delas regelbundet ut till familjerna under läsårets lopp. Leken och aktiviteterna hjälper barnet att utvecklas och lära sig, medan det regelbundna samspelet med barnet gör föräldern delaktig i sitt barns funderingar, upplevelser, erfarenheter och lärande.

Programmet omfattar två olika material. Materialet FHille – att leka och lära tillsammans riktar sig till föräldrar och deras barn i åldern 4–5 år och FHille – för en god skolstart är avsett för föräldrar och deras förskolebarn. Värdegrunden och den pedagogiska grundtanken är lika i båda materialen. Det är frivilligt och kostnadsfritt att delta i FHille.

Det ena målet i programmet är att främja barnets välbefinnande, utveckling och förutsättningar för lärande genom att stärka barnets självkänsla samt barnets olika kompetenser. Det andra målet är att stärka föräldrarnas upplevelse av att vara en resurs för sitt barn.

FHille-programmet erbjuds föräldrar som vill stärka en positiv anknytning mellan sig och sitt barn, och skapa goda förutsättningar för barnets utveckling och lärande. FHille för barn i förskoleålder ger därtill barnet möjlighet att utveckla sina kompetenser och sin sunda tro på sig själv året inför skolstart. Programmet främjar också inkludering av familjer med invandrarbakgrund.

Värdegrund och teoretiska utgångspunkter i FHille

Utgångspunkten i FHille-programmet är begreppet känsla av sammanhang, lanserat av Aaron Antonovsky. Han menar att vi genom att synliggöra och stärka känslan av begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet kan stärka känslan av sammanhang, vilket är betydelsefullt för hur vi klarar av att möta de utmaningar vi ställs inför under livets olika skeden. FHille strävar till att känslan av sammanhang stärks både hos barnet och hos föräldern.

Känsla av sammanhang

FHille-materialet och innehållet i verksamheten är uppbyggda och utformade så att de ska kännas begripliga, hanterbara och meningsfulla.

För att stöda och öka förståelsen av vad FHille handlar om har föräldern under hela läsåret möjlighet att samtala om materialet och om sådant som programmets innehåll väcker med sin s.k. FHille-guide (läs mer på sidan 10). Därtill stöds förståelsen genom att det vid varje lek eller aktivitet finns en till föräldern riktad idé om vad leken övar och stärker hos barnet. För barnet skapas förståelse genom samspelet med en trygg vuxen, som leker och tillsammans med barnet utforskar, funderar och samtalar utgående från lekarna och aktiviteterna. Förståelsen stöds också av att lekarna och aktiviteterna utgår från barnets egna erfarenheter och tankar och spinner vidare på dem. Det här har i materialet konkret beaktats i instruktionerna till föräldern, där betoningen ligger på formuleringar, som "fråga, lyssna på ditt barn" och "fundera tillsammans på". Likaså är exemplen på frågor i anslutning till bilderböcker och texter i materialet formulerade så att barnet ges möjlighet till utrymme att uttala och synliggöra sina egna tankar.

För att programmet och materialet ska kännas hanterbart behöver föräldern känna att hen vid behov kan få stöd och hjälp i att komma igång med att pröva på lekarna tillsammans med sitt barn. Samtidigt blir det lättare för föräldern att hos sig själva hitta de resurser som behövs för att delta i FHille. Materialet är utformat så att det ska vara hanterbart och lätt att ta till sig tack vare en tydlig struktur och tydliga beskrivningar till alla lekar och aktiviteter. För att det ska vara lätt att börja på med lekarna och för att allt som behövs i dem ska finnas till hands får föräldrarna därtill så gott som all den rekvisita de behöver till lekarna. Likaså blir hanterbarheten större av att familjen får en FHille-box, där barn och förälder bevarar allt material under läsårets gång. Då är materialet lättåtkomligt och överskådligt. Barnet i sin tur hanterar FHille-lekarna och -uppgifterna genom att föräldern hjälper och stöttar under lekens gång.

Motivationen och meningen med FHille ökar när föräldern förstår tanken bakom lekarna och aktiviteterna, när hen märker att de är till glädje och nytta för familjen och barnet, och när lekarna känns lätta att ta till sig och pröva på tillsammans med barnet. När barnet får känna att föräldern i leken lyssnar på barnet och beaktar barnets tankar och bidrag och när barnet i leken får utgå från egna erfarenheter och egen förmåga blir leken meningsfull för barnet. Rolig lek och glädjefullt samspel skapar förutsättningar för välbefinnande, utveckling och lärande. Leken och lekfullheten är också grogrund för ömsesidighet, lust, nyfikenhet och intresse. Föräldern får tack vare samspelet därtill orientering i barnets tankar, intressen, kompetenser, styrkor, sätt att lära sig och behov av stöd. Barnet kan med hjälp av sin egen FHille-mapp därtill följa sin egen lärandeprocess.

Genom att förälder och barn upplever FHille begripligt, hanterbart och meningsfullt får de positiva gemensamma erfarenheter. Det här resulterar i en positiv spiral som bygger upp och stärker barnets sunda självkänsla, samt föräldrarnas känsla av sig själv som resurs för sitt barn. När barnet känner sig kompetent, får lyckas, lära sig, och glädjas över sitt lärande skapas också nyfikenhet och lust att lära sig mer.

Lek och lärande

I leken skapar barnet mening och fungerar på ett betydelsefullt sätt. Det betyder att barnen, då de leker, är aktiva, nyfikna och intresserade. Det finns en lust och en iver i leken. Därför hänger lek och lärande ihop. I en lustfylld, nyfiken, intressant och aktiv atmosfär tar barnen till sig och lär sig om sig själv och om sin omvärld. Leken är ett forum där fiktion och verklighet samt barnets inre och yttre värld möts och bearbetas. Därför är leken barnets viktigaste kunskapsform.

Den vuxnas förhållningssätt till leken är avgörande för hur utvecklad leken och lärandet i den blir. Barnet behöver en engagerad vuxen som iakttar, deltar och vägleder i leken på ett ändamålsenligt sätt. En medveten närvaro av den vuxna skapar förutsättningar för barnet att stärka och utveckla sitt språk och sin samspelsförmåga samt skapar en positiv och trygg atmosfär. Den vuxna får genom att lyhört följa med och delta i leken värdefull information om barnets erfarenheter, förmåga och intressen.

FHille utgår från lusten att delta, lusten att leka och lusten att lära sig tillsammans. Det ska vara roligt att delta i FHille och roligt att tillsammans med en engagerad förälder leka, fundera och reflektera över olika fenomen och uppgifter. Lekarna och aktiviteterna i materialet anknyter till olika lärområden, som dels utgår från barnets kompetenser, och dels stärker dessa. I genomförandet av lekarna och aktiviteterna utgår förälder och barn från barnets erfarenheter, nyfikenhet, intressen och behov. Då skapas förutsättningar för barnet att själv vara aktivt i tanke och handling, vilket är utgångspunkten för barnets välbefinnande, utveckling och lärande.

Förutom att FHille-programmet erbjuder barnet möjligheter att vara nyfiken och lära sig, så erbjuder FHille föräldern möjlighet att knyta an till sitt barn på ett positivt sätt. Föräldrarnas fokus ligger på barnet och barnet upplever en förälder som engagerar sig och bryr sig om. Barnet känner sig beaktat, bekräftat och delaktigt. För att det positiva samspelet ska bli till behöver fokus i programmet genomgående vara på samspelet mellan förälder och barn, framom barnets prestationer.

Materialets struktur och innehåll

Barn och förälder genomför FHille-programmet utgående från ett material som består av häften med lekar och aktiviteter. Det finns två olika material, vilka riktar sig till föräldrar med barn i olika åldrar. Materialet *FHille-att leka och lära* är utformat med tanke på barn i åldern 4–5 år och *FHille-för en god skolstart* är avsett för förskolebarn. Värdegrunden och den pedagogiska grundtanken är lika i båda materialen. Likaså är veckohäftenas uppbyggnad och form identiska. Det som skiljer materialen åt är innehållet i lekarna och aktiviteterna, samt strukturen i programmet, som är anpassade till barnens ålder och erfarenhetsvärld.

Avsikten med innehållet i häftena är att det vägleder föräldern att umgås med sitt barn på ett mångsidigt sätt. Lekarna och aktiviteterna fungerar som förslag på vad föräldern och barnet kan göra tillsammans. I varje häfte finns en översikt över veckans samtliga lekar och aktiviteter. För varje lek eller aktivitet finns därtill en sida med en utförlig beskrivning av hur den kan utföras och vilken rekvisita som behövs. Invid varje lek och aktivitet står en beskrivning av tanken bakom leken, för att synliggöra meningen med den. Till FHille-materialet hör förutom veckohäftena och rekvisita också en FHille-box där familjen förvarar allt material, en FHille-mapp där barnet samlar sina alster samt en pärm där föräldern lägger in veckohäftena. Allt det här materialet får familjen kostnadsfritt.

Till materialet hör också bilderböcker, som relaterar till materialets lekar och aktiviteter. Tanken med böckerna är att hämta in barnboken i familjen och skapa förutsättningar för högläsning. Böckerna är valda så att innehållet i dem ska kunna behandlas på ett varierande sätt utgående från materialets lärområden och teman. De utgör exempel på både klassisk och nyskriven barnlitteratur. Finlandssvenska barnböcker har också medvetet uppmärksammats i urvalet. Strävan har därtill varit att välja böcker så att de tillsammans bildar en normmedveten helhet. Föräldrarna **lånar** böckerna, och returnerar dem i slutet av läsåret.

Innehållet i FHille strävar till att de barn som deltar:

- utvecklar sin förmåga till uppmärksamhet, övar minnet, utvecklar språkförmågan, ss. språkförståelsen, språkliga medvetenheten och ordförrådet.
- stärker sin förmåga att samspela, uttrycka sig själva på ett mångsidigt sätt och aktivt använda språket för att formulera sina känslor och tankar, fantisera, planera, resonera och lösa problem.
- med hjälp av sina föräldrar utvecklar sin förmåga att utforska fenomen och lösa problem tillsammans med andra.
- får erfarenheter av att vistas i närmiljön och naturen, samt lär sig om hållbar livsstil och att agera ansvarsfullt i miljön.
- får bekanta sig med mat och livsmedel med hjälp av sina sinnen och genom att själva vara aktiva och delta.
- utvecklar sin fin- och grovmotorik och får känna glädje över att röra på sig.
- bekantar sig med traditionella spel och lekar och barnkultur, och får erfarenheter av litteratur och olika kulturella uttrycksformer ss. drama, bildkonst, sång och musik.

Materialet för förälder med barn i åldern 4–5 år heter *FHille-att leka och lära tillsammans*. Det innehåller 10 häften, med var sitt ämnesområde, tema. Häftena rymmer tre veckor med förslag på lekar och aktiviteter. Det här betyder att materialet spänner över 30 veckor. Lekarnas och aktiviteternas innehåll är uppbyggda så att de utgår nära barnet och utvidgas under temats gång. Variation och fördjupning av innehållet sker så att lekar, litteratur, begrepp och innehållsliga aspekter återkommer under veckornas gång på varierande sätt.

Varje vecka finns det tre förslag på lekar och aktiviteter, samt en Extra-lek. Veckans alla lekar och aktiviteter presenteras inledningsvis med hjälp av en veckoöversikt. I samband med veckoöversikten finns varje vecka Veckans lästips och Veckans rörelsetips. Detta för att på ett konkret sätt uppmuntra föräldern till ytterligare rörelse och högläsning tillsammans med sitt barn.

I varje häfte inleds temat den första veckans första dag så att det presenteras med hjälp av ett brev som ekorren Kotte har skickat till barnet. Föräldern högläser brevet för sitt barn och samtalar sedan om innehållet i brevet utgående från förslag på frågor till texten. Temats första lek eller aktivitet utgår således från brevet. Kotte är en fantasifigur som under läsårets lopp därtill följer med i en del av lekarna och aktiviteterna. Barnet får också sin egen Kotte, ett gosedjur, då FHille börjar, vecka 1 dag 1.

Materialets teman består av innehåll som generellt sett kan tänkas intressera och höra till erfarenhetsvärlden hos barn i åldern 4–5 år. Med hjälp av omväxlande lekar och aktiviteter inom de olika ämnesområdena är strävan att stärka barnets relationskompetens, samspelsfärdigheter och språkutveckling samt öka barnets kroppskänedom och rörelseglädje. Därtill fokuserar innehållen på kost och matglädje, natur, miljö och hållbarhet. Materialet uppmuntrar också till olika skapande uttrycksformer och ger förslag på traditionella lekar och spel.

De tio ämnesområdena:

Jag och min kropp: Om kroppsdelar, sinnen, kläder. Stärkt kroppsuppfattning, erfarenheter genom och om de fem sinnena, färger, ord och begrepp.

Djur: Om husdjur, finska skogsdjur och vilda djur, om deras läten, levnadsvanor och -miljöer. Skillnader och likheter.

Jag och min familj: Om barnet i relation till familj och släkt. Att höra till en grupp och känsla av samhörighet. Eget släkträd, olika familjer, namn, stavelser.

Jag och mina vänner: Om att skapa sociala relationer, konfliktlösning, känslor, empati och vänskap. Att förstå egna och andras känslor och att hantera känslor. Goda exempel och på att leka och ha roligt tillsammans med kompisar. Fraser för lek och samspel.

Här bor jag: Om hem och närmiljö, samt natur och miljö. Adress, begrepp och antal (0-6), exempel på hur man spelar spel och uttrycker sig i lek.

Sagor och berättande: Att lyssna, återberätta och att skapa historier samt att berätta själv. Att använda språk och uttrycka sig på många olika sätt. Om traditionella sagor och sagans form.

Jag kockar och smakar: Om att skapa ett positivt förhållningssätt till mat. Om mat och matvanor i familjen, om vardagsmat, sällanmat och kalasmat. Att smaka på olika mat och själv laga mat. Sinnesupplevelser och beskrivning av dem.

Fantasi: Om inlevelse, att föreställa sig olika miljöer och att vara någon annan. Att genom lek och positiva upplevelser fantisera och göra roliga saker tillsammans.

Jag trixar och fixar: Att på ett lekfullt sätt upptäcka, utforska och förstå sin omgivning. Att själv tänka till, konstruera och pröva på.

Världen omkring mig: Om barnets närmiljö, samt om miljön och respekt för naturen. Att få erfarenheter om tid, och begrepp för dem, samt om årstider och väder.

Böckerna som ingår i materialet:

Gunilla Bergström: *Kalas! Alfons Åberg*

Tove Jansson: *Hur gick det sen?/ Mumins lilla bok om färger*

Lars Klitting: *Castor bakar*

Catarina Kruusval: *Fia och djuren går till sjöss /Fia och djuren på dagis*

Catarina Kruusval: *Ellen*

Hanna Lundström & Maija Hurme: *Rassel prassel puss*

Åke Löfgren & Egon Möller-Nielsen: *Historien om någon*

Materialet för förälder med barn i förskoleålder är heter *FHille-för en god skolstart*. Det består av 30 häften, ett häfte per vecka. Det här betyder att materialet spänner över 30 veckor. Programmets 30 veckor är uppdelade i tre faser som alla är 10 veckor långa. Innehållet i häftena grundar sig på 10 olika ämnesområden, teman. Inom loppet av de första 10 veckorna presenteras vart och ett tema för barnet och föräldern, ett tema per vecka. Varje vecka finns det fem förslag på lekar eller aktiviteter, en per vardag, samt en Extra-lek. Veckans alla lekar och aktiviteter presenteras inledningsvis med hjälp av en veckoöversikt. När barnet och föräldern gått igenom de första 10 veckorna, möter de under veckorna 11-20 samt 21-30 igen samma teman. Innehållen upprepas och fördjupas varje gång de återkommer.

I häftet tas veckans tema inledningsvis upp med hjälp av en berättelse om två fantasifigurer, flodhästen Hipp och kaninen Hopp. Föräldern högläser berättelsen för sitt barn och samtalar sedan om innehållet i berättelsen utgående från förslag på frågor till texten. Temats första lek eller aktivitet utgår således från berättelsen. I samband med veckoöversikten finns varje vecka Veckans lästips, för att på ett konkret sätt uppmuntra föräldern till högläsning tillsammans med sitt barn.

Barnet får sin egen Hopp, ett gosedjur, efter att vecka tio är avverkad. Därefter dyker kaninen Hopp också upp i en del av lekarna och aktiviteterna. På samma sätt får barnet flodhästen Hipp efter tjugo veckor, och Hipp finns med i programmets lekar och aktiviteter från och med vecka 21.

Temana består av innehåll som generellt sett kan anses intressera och höra till erfarenhetsvärlden hos barn i åldern 6–7 år. Med hjälp av omväxlande lekar och aktiviteter inom de olika ämnesområdena är strävan att stärka barnets relationskompetens, samspelsfärdigheter och språkutveckling samt öka barnets kroppskännedom och rörelseglädje. Därtill fokuserar innehållen på kost och matglädje, natur, miljö och hållbarhet. Materialet uppmuntrar också till olika skapande uttrycksformer och ger förslag på traditionella lekar och spel.

De tio ämnesområdena:

Djur: Om husdjur, sällskapsdjur, vilda djur och insekter, om deras levnadsvanor och -miljöer. Om förståelse för var maten som finns i butikerna kommer ifrån.

Här bor jag: Om hem och närmiljö, närsamhället, Finlands karta.

Jag och min kropp: Om känslor, tankar, fysisk aktivitet och kroppskänedom.

Fantasi: Om att leva sig in i en annan värld, att berätta, formulera sig, föreställa sig att vara någon annan, att vara påhittig och ta initiativ.

Världen omkring mig: Om barnets närmiljö samt om miljön och respekt för naturen, människor och länder i världen, världskartan.

Sagor och berättande: Om att skapa och berätta historier, drama, att klä ut sig och föreställa sig. Kulturella uttrycksformer, traditionella lekar och berättelser.

Jag mår bra: Om sunda levnadsvanor, matglädje, rörelseglädje, kroppsmedvetenhet, sport och idrott, lek och rörelse, att ta hand om sig själv.

Min familj: Om mina rötter och hur livet såg ut förr. Arbete, yrken, framtidsdrömmar. Att höra till en grupp och känsla av samhörighet.

Trixa och fixa: Om olika fenomen och naturfenomen, bl.a. vind, ljud, färger, språklig medvetenhet. Att experimentera och laborera utgående från barnets erfarenheter och omvärld.

Mina vänner: Om att skapa sociala relationer, konfliktlösning, känslor, empati och vänskap.

Böckerna som ingår i materialet:

Lena Andersson: *Lilla Kotten får besök*

Tove Appelgren & Salla savolainen: *Vesta-Linnéa i månskenet/ Sov nu, Vesta-Linnéa!*

Eric Carle: *Den mycket hungriga larven*

Lena Frölander-Ulf & Hannele Mikaela Taivassalo: *Sagan om prinsessan Bulleribång*, eller Per Gustavsson: *Prinsessor går på zoo*, eller Christina Björk: *Prinsessor och drakar*

Werner Holzwarth & Wolf Erlbruch: *Det var det fräckaste*

Sven Nordqvist: *Kackel i grönsakslandet*

Anna Ribbing & Mia Nilsson: *Djurens ABC, en ska inte vara med!* eller Carin Wirsén och Stina Wirsén: *Ahmed Anka och Ödlan Örjan*, eller Sarah Sheppard: *Dino-ABC*

Annika Sandelin & Karoliina Pertamo: *Råttan Bettan och masken Baudelaire* eller Lennart Hellsing: *Här dansar herr Gurka*

FHille-guidens roll och uppgifter

Varje familj som deltar i FHille-programmet har till sitt förfogande en s.k. FHille-guide. De flesta av guiderna samarbetar med 1-2 familjer, och i vissa fall är det flera än en guide som delar på uppgiften. En FHille-guide är vanligast en person anställd på daghem eller förskola, men man kan också utföra uppgiften t.ex. inom familjearbete eller som ett frivilliguppdrag.

Utbildning och stöd i arbetet

De som fungerar som FHille-guider deltar i den utbildning som Folkhälsan ordnar för ändamålet. Under utbildningsdagen ser vi på programmets värdegrund och teoretiska utgångspunkter samt FHille-guidens uppgifter och roll, vi bekantar oss med FHille-materialet, vi diskuterar praktiska angelägenheter och tar upp vanliga frågor angående arbetet som guide.

Alltid när du känner att du behöver bolla tankar eller praktiska angelägenheter angående arbetet som guide kan du kontakta FHille-koordinatören per telefon eller mejl. Därtill ordnar vi regelbundet träffar med guiderna i regionen och gemensamma distansträffar för guider runtom i Finland. Information om de här träffarna får du via din koordinator.

För att uppdraget som guide ska bli meningsfullt och smidigt för dig är det värdefullt att din förman engagerar sig. Då hen gett dig mandat att vara guide blir det en del av er verksamhet och av samarbetet med föräldrarna. Samtidigt blir det för dina arbetskompisar en naturlig del av arbetet i barngruppen. Fundera gärna tillsammans på praktiska arrangemang gällande samarbetet med föräldern. Ni kan komma överens om när och hur du bäst kan avsätta arbetstid för att förbereda dig, sätta dig in i materialet och möta föräldern. Det kan också vara bra att du berättar om aktuella innehåll i FHille för dina arbetskompisar. Reflektera tillsammans kring barnets framsteg och behov. När du har frågor och funderingar kan du kontakta någon av Folkhälsans koordinatörer. Vi besöker gärna personalmöten, föräldramöten eller andra träffar och informerar om och diskuterar FHille.

Dela ut och introducera i materialet

Som FHille-guide presenterar du materialet för föräldern och handleder och stöder föräldern i att genomföra programmet med sitt barn. Familjen brukar få mera material varannan eller var tredje vecka. Materialet består av veckohäftena för de följande veckorna, samt de böcker, tilläggsmaterial och den rekvisita som behövs för lekarna och aktiviteterna i dem. Du får familjernas material av din FHille-koordinator med ca tio veckors mellanrum. Under programmets gång är veckohäftena alltså utgångspunkten för dig och föräldern. Du introducerar föräldern i materialets innehåll, och finns till hands för föräldrarnas frågor, så att hen blir bekant med det och känner sig trygg i att utföra veckornas lekar och aktiviteter med sitt barn.

Anpassa innehållet till barnet och familjen

Det är värdefullt att du anpassar hjälpen och stödet till just din eller dina familjer. På det sättet känner sig föräldern inspirerad och beredd att genomföra programmet tillsammans med sitt barn. Kom gemensamt överens om exempelvis vilka lekar och aktiviteter föräldern och barnet prövar på, hur leveransen av materialen passar bäst, när och hur ni håller kontakt under läsårets gång och annat praktiskt. Det behöver inte nödvändigt finnas en uttalad struktur i handledningen, huvudsaken är att föräldern känner att du vid behov finns till för hen och att du bryr dig.

Samarbetet med föräldern brukar se ut på många olika sätt. En del föräldrar kan behöva mycket uppmuntran för att klara av att hänga med. För andra föräldrar kan du behöva synliggöra vikten av inte köra på för hårt, att redan små insatser kan göra stor skillnad. Alla föräldrar behöver på olika sätt få höra att det de gör är värdefullt. Det gäller också att anpassa lekarnas och aktiviteternas innehåll till barnet och familjen. Ibland kan föräldern behöva stöd i att välja ut de lekar som ger barnet och familjen den största glädjen och nyttan. Lekarna behöver kännas tillräckligt utmanande för barnet. Då blir det roligt och meningsfullt. Vid behov kan du också vända dig till din koordinator, så kan ni i samarbete anpassa programmet till någon enskild familj.

Det centrala för dig är att uppmuntra föräldrarna att förstå att det inte finns ett enda "rätt sätt" att utföra FHille-aktiviteterna på – inte heller ett enda, visst, resultat. Det som betyder mest i FHille är att föräldern i stunden finns till för barnet och följsamt deltar och stöder barnet där det behövs. Föräldern behöver i samspelet med barnet ge barnet utrymme att synliggöra sina egna tankar och funderingar och låta barnet utföra uppgifterna utgående från sin förmåga, erfarenhetsvärld och uppfattning. Barnets prestationer behöver inte, och ska inte, bedömas av föräldern. Det värdefulla är att barnet och föräldern leker och utför en uppgift tillsammans, att föräldern lyssnar in barnet, att de resonerar tillsammans och gemensamt utforskar något de är nyfikna på – och att barnet känner att hen lyckas. Det är alltså processen framom prestationen som gör skillnad.

Som FHille-guide med annat modersmål än svenska fungerar du som en värdefull länk till familjer med annat modersmål än svenska. Du har samma uppgifter som FHille-guider över lag, nämligen att presentera vad FHille innebär, att handleda föräldern i FHille-materialet samt att motivera och uppmuntra föräldern. Därtill har du en fin möjlighet att bygga en bro mellan FHille-familjen och det finländska samhället genom att synliggöra den pedagogiska grundsyn vi har i Finland och genom att anpassa programmet enligt varje enskild familj med tanke på familjens kunskaper i svenska. Det har visat sig att det kan vara lättare när familjer får FHille-handledning på sitt eget språk. Då skapar du förtroende och en bättre kommunikation mellan dig och föräldern. Då du stöder och handleder föräldern på det egna modersmålet är det också lättare att förklara vilken nytta familjerna kan få av programmet. Din uppgift är att få föräldern att inse att det värdefullaste med FHille är att stärka det dagliga samspelet mellan föräldern och barnet samt att föräldern med hjälp av FHille ska kunna känna delaktighet i barnets lärande och utveckling. Viktigt är också att du för föräldern klargör att det bra går att utföra och leka med FHille, d.v.s. "fhilla" på det egna modersmålet. När förälder utgår från FHille-materialet och sedan i samspel med sitt barn samtalar om innehållet och leker på sitt modersmål stärks både modersmålet och svenskan.

När familjen har ett annat hemspråk än svenska kan samarbetet med familjen se ut på många olika sätt:

1. FHille-guiden kan samma språk som familjen använder hemma.
2. Det finns någon i familjen som kan svenska, som kan stöda och handleda föräldern och FHille-barnet (t.ex. en fullvuxen släkting).
3. FHille-guiden och familjen har tillgång till tolk på familjens hemspråk.
4. FHille-guiden "fhillar" med barnet och håller familjen uppdaterad på vad de lekt och gjort, och ger kanske en "hemläxa" till föräldern och barnet.
5. Föräldern och guiden deltar båda i FHille-stunden med barnet. Vi har goda erfarenheter av att föräldrar som redan kan lite svenska på det här sättet får lära sig mera språk tillsammans med sitt barn, med hjälp av FHille.
6. En FHille-koordinator eller en FHille-guide håller tillsammans med en tolk gruppträffar för föräldrarna exempelvis en gång i månaden. Träffen omfattar en genomgång av följande veckors FHille-material, lekar och aktiviteter samt en diskussion kring ett tema som stöder hela familjen i integrationen.

Samarbetet med föräldern

Det finns forskning som visar att föräldrar som konkret tas med i daghemmets verksamhet och som får uppleva att familjens tankar och angelägenheter beaktas känner sig delaktiga. Föräldrarnas känsla av delaktighet har en positiv inverkan på barnens välbefinnande och stärker också barnets och föräldrarnas relation. Lars H. Gustafsson (2016) lyfter å sin sida fram betydelsen av tillitsfulla föräldrar: "Föräldrarnas tillit till sig själv medför tydlighet i relationen till barnet. Det är viktigt för barnen att veta var de har sina vuxna, att möta föräldrar som är tydliga i sina konturer och som därför är lätta att förstå sig på. Med andra ord: föräldrar som kan förklara hur de menar på ett sätt som är begripligt, både bokstavligt och innehållsmässigt."

Mot bakgrunden av det här är det värdefullt att du känner dig redo och att du har den tid du behöver i mötet med föräldern. När stämningen är god och tillitsfull blir det tryggt både för dig och föräldern att utbyta tankar om materialet, om barnet och om fhillandet över lag.

Om det behövs bekantar ni er tillsammans med veckans lekar och aktiviteter, samt med det tillhörande materialet. Lyssna in vad föräldern behöver och vill veta och var lyhörd för föräldrarnas frågor. Reflektera kring barnets upplevelser och barnets utveckling och eventuella utmaningar. Kanske föräldern vill berätta eller ta upp något om de utförda lekarna och aktiviteterna? Eller berätta om hur det känns att leka och utföra aktiviteterna tillsammans med barnet? Hur upplever föräldern att barnet förhåller sig till lekarna? Är föräldern i behov av att backas upp och uppmuntras eller "bromsas"? Behöver ni anpassa lekarna så att de blir roliga och lagom utmanande att genomföra? Du kan vid tillfälle påminna föräldern om att det viktiga under de gemensamma stunderna med barnet är samvaron och att barnet får känna sig kompetent, att det är roligt och att hen lyckas.

Ibland kan lekarna och aktiviteterna av olika orsaker, exempelvis sjukdom eller resor, inte genomföras. Om föräldern upplever situationen besvärlig eller frustrerande kan ni tillsammans försöka komma fram till hur och när barnet och föräldern kunde få in FHille i vardagen. Var också tydlig med att allt annat gemensamt göromål och annat samspel barn och förälder emellan är värdefullt – FHille är inte det enda "som räknas".

Angående berättelsen om Hipp och Hopp, Kottes brev samt barnlitteraturen: Klarlägg om föräldern behärskar språket så att hen själv känner sig bekväm med att läsa. Ni kan i annat fall tillsammans fundera på hur ni kunde lösa saken så att barnet får sagorna och bilderböckerna upplästa för sig. På Folkhälsans webbsida www.folkhalsan.fi/fhille finns ljudspår med Hipp- och Hopp-berättelserna samt Kotte-breven. Bilderböckerna kan kanske lånas på olika språk på biblioteket. Till en del av lekarna finns också visuellt stöd. Dem får ni gärna använda enligt behov.

Den första "FHille-träffen" med föräldern

Reservera tillräckligt med tid för att i lugn och ro "köra igång" med FHille. Både du och föräldern har säkert tankar och känslor kring mötet. Var respektfullt nyfiken. Tänk på att anpassa samtalet enligt de behov och önskemål som just den här föräldern har. Ta gärna reda på föräldrarnas upplevelse av barnets styrkor, intressen och behov av stöd. Lyssna och reflektera, fråga upp om det är något som du tycker är oklart. Försök att från din sida vara tydlig i dina förklaringar av materialet och programmet. Under den första träffen ger du FHille-box med startpaketet samt föräldrarnas pärm att samla veckohäftena i. Därtill får föräldern de första veckornas häften och tillhörande material.

Fundera tillsammans med föräldern på hur hen tror att uppgifterna tillsammans med barnet kunde fungera bäst. Samtala exempelvis om när i vardagen föräldern och barnet kunde ta itu med FHille lekarna eller -aktiviteterna. Du kan med föräldern också gå igenom följande:

- Klarlägg hurdana förväntningar familjen eller föräldern har.
- Utred hur mycket information föräldern har om FHille och vad som ännu känns oklart.
- Gå (utgående från föräldrarnas förkunskaper) igenom de olika delarna i FHille och hör att föräldern och du uppfattat innehållet ungefär lika.
- Presentera veckohäftets struktur så att föräldern får en inblick i hur veckan ser ut:
  - ✓ Veckans tema
  - ✓ Veckoöversikten med lekar och aktiviteter
  - ✓ Rörelse- och lästipsen (endast lästips i FHille-för en god skolstart)
  - ✓ Veckans Kotte-brev/bok (i FHille-att leka och lära tillsammans)
  - ✓ Veckans berättelse om Hipp och Hopp (i FHille-för en god skolstart)
  - ✓ Dagens lek eller aktivitet
  - ✓ Rekvisitan och instruktionen till leken/aktiviteten
  - ✓ Om ni vill-alternativet
  - ✓ Ditt barn lär sig-flaggan
- Lyft fram betydelsen av barnets och föräldrarnas samvaro och samspel framom prestation och "korrekt" utförande av uppgiften.

